

UKREPI ZA VAROVANJE NARAVNEGA OKOLJA V TNP

ODLOČITEV: IMELI BOMO ČISTE GORE

V prostorih Triglavskega narodnega parka (TNP) na Bledu je bil 21. aprila sestanek, na katerega je sanitarni inšpektor občinske skupščine Radovljica v sodelovanju s TNP povabil predstavnike PZS in planinskih društev (12), ki imajo svoje postojanke v Parku, da bi se pogovorili o ukrepih za varovanje naravnega okolja v TNP.

Na sestanku je bilo poudarjeno, da je zaradi onesnaženega zraka večina vode, ki jo uporabljajo v visokogorskih planinskih postojankah (VPP) bodisi iz kapnice bodisi iz redkih izvirov, kontaminirane in slabe kakovosti. Kot je dejal inšpektor, je zato potrebno pred otvoritvijo domov vodna zajetja in rezervoarje očistiti, vodo klorirati s preparati, ki jih je mogoče dobiti v zavodih in jo po čiščenju pred uporabo dati v analizo.

Z zaskrbljenostjo je bilo ugotovljeno, da so vse večji problem odplake, ki jih je zaradi povečanega udobja in višje ravni ponudbe v planinskih postojankah vse več. Rečeno je bilo, da se po otvoritvi posodobljene postojanke pri Triglavskih jezerih pojavlja močno onesnaženje z odpadkami ne le v okolici, ampak tudi v izviru Savice. Zato naj bi bile obvezne tripreatkatne greznice s ponikovalnico povsod tam, kjer ni urejena kanalizacija. Razpravljali so tudi o smiselnosti urejanja sanitarij na vodno izplakovanje, ki porabijo ogromno vode. Še poseben problem pa je prevelika uporaba detergentov tako za pranje perila kot za pomivanje posode. Sanitarna inšpekcija SOB Radovljica in TNP zato predlagata, da bi obvezno upoštevali vse pravilnike, ki urejajo gradnje in varstvo okolja in da naj bi v VPP opustili pranje rjuh in perila ter bi to opravili v dolini, uporabo čistilnih sredstev za pomivanje posode, ki je večkrat čezmerna, pa zmanjšali na najmanjšo možno mero.

V živahni razpravi so predstavniki planinskih društev menili, da je zamisel o pranju rjuh v dolinah sicer dobra, vendar je to pogosto težko izpeljati zaradi dragega prevoza v dolino in nezanesljivega transporta. Prav tako je težko sprejemljiva zamisel, da bi rjuhe v VPP preprosto odpravili in da naj bi vsak planinec nosil s seboj svojo rjuho; marsikdo je ne bi in bi bila tako prizadeta higiena v kočah. Seveda pa naj bi že letos vozili prat rjuhe v dolino povsod, kjer je v bližini kočice cesta ali tovorna žičnica.

Med drugim je bilo tudi omenjeno, da bi bilo treba omejiti množične sindikalne obiske v hribih ali pa jim zagotoviti ustrezno vodenje, da za njimi ne bi ostajalo opustošenje, kot je bilo že večkrat doslej.

Na sestanku so sklenili, da bodo opravili

analize vodá na izstopu iz tripreatkatne greznice, kjer jo imajo, in ukrepali proti vsem upravljalcem planinskih postojank, ki imajo stranišča na vodno izplakovanje, nimajo pa greznice. Razmisliti bi vendarle veljalo o uporabi suhih stranišč, v katerih bi se fekalije posušile in sprhnele; takšno stališče zagovarja tudi gospodarska komisija PZS.

Ena od redkih svetlih ugotovitev na tem sestanku je bila, da je zadnji čas odpadkov pri planinskih kočah manj in da so tudi pota bolj čista. Analiza je pokazala, da 40 odstotkov odpadkov nastane pri kočih, 60 odstotkov pa od obiskovalcev. Popolnoma enotno je bilo stališče vseh udeležencev sestanka, sanitarnega inšpektorja, TNP in PZS namreč, naj bi — kolikor je le mogoče — odpadke vračali v dolino.

Naše gore so, kot je bilo rečeno na sestanku na Bledu, posebno zadnji čas močno tudi zvočno onesnažene, predvsem s hrupom dieselskih agregatov, ki poleg hrupa in smradu še izpuščajo olje in tako onesnažujejo podtalnico. Prisotni so predlagali, naj bi uporabo agregatov zmanjšali in planinske kočice začeli osvetljevati s svečami in plinom. Kjer je le mogoče (na primer v Vratih), naj bi zgradili majhne hidrocentrale.

Med zvočnimi onesnaževalci gorskega sveta so omenili tudi helikopter. Zato so na sestanku predlagali, da bi število vzletnih mest za helikopter zmanjšali in da bi bili helidromi samo v Mojstrani, na Pokljuki, v Bohinju in Bovcu, vse te lokacije razen tiste na Pokljuki pa so zunaj Triglavskega narodnega parka. S tem predlogom so prisotni predstavniki planinskih društev soglašali.

PV pred 90 leti

Pred natančno 90 leti, leta 1899, je bilo na 135. strani dobrega, starega Planinskega vestnika objavljeno tudi tole opozorilo:

»Pozor! Ker se je letos že večkrat pripetilo, da gg. dijaki, ki lazijo na Triglav, med potjo kamenje spuščajo, lučajo ali pa tako neprevidno hodijo, da se jim kamenje pod nogami ruši, jih resno prosimo, naj to opuste, oziroma previdneje hodijo, da ne povzročijo kake nezgode.«

To besedilo ponatiskujemo 90 let pozneje zato, ker se od takrat pravzaprav ni nič spremenilo, samo besedici »gg. dijaki« bi morali zamenjati z, na primer, »tovariši sindikalisti«.